

Sygn. akt III Ca 1901/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędzia SO Anna Hajda (spr.)

SR (del.) Maryla Majewska - Lewandowska

Protokolant Agnieszka Wołoch

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w T.

przeciwko M. L.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 7 sierpnia 2015 r., sygn. akt I C 3689/14

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) **w punkcie pierwszym o tyle, że w miejsce zasądzonych w nim świadczeń zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 8.728,63 zł (osiem tysięcy siedemset dwadzieścia osiem złotych sześćdziesiąt trzy grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 kwietnia 2014 roku,**

b) **w punkcie trzecim o tyle, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 95,49 zł (dziewięćdziesiąt pięć złotych czterdzieści dziewięć groszy) z tytułu zwrotu kosztów procesu;**

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 483,00 zł (czteryście osiemdziesiąt trzy) z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kwotę 300 zł (trzysta złotych) zastępstwa procesowego.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Leszek Dąbek SSO Anna Hajda

Sygn. akt III Ca 1901/15

UZASADNIENIE

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w T. w pozwie przeciwko M. L. domagała się zapłaty kwoty 20 170 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania. Na kwotę dochodzoną pozwem składały się :

- 4402,02 zł – stanowiąca łączną kwotę składek ZUS przypadającą na pracownika;
- 6092,07 zł – stanowiąca łączną kwotę składek ZUS przypadającą na pracodawcę;
- 7985 zł tytułem odsetek od niezapłaconych składek na dzień 13 listopada 2013 roku;
- 1690,36 zł tytułem zwrotu wydatków spółdzielni na wynagrodzenie z tytułu umowy o dzieło z dnia 13.11.2013 roku za sporządzenie wyliczenia składek ZUS.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 7 sierpnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej w punkcie pierwszym zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 12.387,02 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty, w punkcie drugim oddalił powództwo w pozostałym zakresie, a w punkcie trzecim zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.205,66 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Podstawą tej treści rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy.

Od 2004 roku Strony łączyły następujące umowy zlecenia:

- od dnia 16 czerwca 2004 roku – 31.12 20004 roku
- od dnia 1 stycznia 2005 roku – 31.12.2005 roku
- od dnia 1 stycznia 2007 roku do 31 grudnia 2007 roku
- od dnia 1 stycznia 2008 do dnia 31 grudnia 2008 roku
- od dnia 1 stycznia 2009 roku – do dnia 31 grudnia 2009 roku

Przedmiotem umów było świadczenie przez zleceniobiorcę usług prawnych, polegających w szczególności na udzieleniu bieżących porad i opinii prawnych w uzgodnionych przez strony tematach i reprezentowaniu zleceniodawcy w ewentualnych sporach sądowych. Obsługa prawna (...) będąca obligatoryjnymi po upływie roku obrachunkowego (par 1) Forma i termin wykonywania powierzonego tematu była każdorazowo uzgodniona pomiędzy stronami. Zleceniodawcy przysługiwało wynagrodzenie w wysokości 950 zł miesięcznie. Ponadto zleceniodawcy przysługiwało zasądzone koszty zastępstwa procesowego w maksymalnych wysokości wynikających z rozporządzenia.

W ramach podpisanej umowy pozwany miał obowiązek przebywania w spółdzielni raz w tygodniu. Zazwyczaj była to środa. Nie było przy tym określonych godzin jego obecności. Każdorazowo były to godziny uzgodnione z zarządem. Zazwyczaj pozwany był obecny pomiędzy 10-15, a jeżeli była taka potrzeba np. uczestniczeniu w obradach walnego zgromadzenia to był też obecny w innych dniach. Zadania do wykonania były każdorazowo uzgodnione z zarządem. Pozwany nie podpisywał listy obecności. Niektóre czynności jak np. zmiana statutu, napisanie pozwów, przygotowanie do rozprawy pozwany wykonywał w domu.

W dniach 18 czerwca 2004 roku, pozwany złożył oświadczenie, iż jest zatrudniony u innego zleceniodawcy . W treści pisma wskazano, iż o wszelkich zmianach dotyczących treści powyższego oświadczenia uprzedzi Zleceniodawcę na piśmie. W dniu 3 stycznia 2007 roku , pozwany złożył oświadczenie, iż jest zatrudniony u innego zleceniodawcy. W treści pisma wskazano, iż o wszelkich zmianach dotyczących treści powyższego oświadczenia uprzedzi Zleceniodawcę na piśmie nie później niż do dnia zawarcia kolejnej umowy.

W dniu 9.01.2008 roku pozwany złożył oświadczenie, iż jest zatrudniony u innego zleceniodawcy. W treści pisma wskazano, iż o wszelkich zmianach dotyczących treści powyższego oświadczenia uprzedzi Zleceniodawcę na piśmie nie później niż do dnia zawarcia kolejnej umowy. W dniu 21 stycznia 2009 roku , pozwany złożył oświadczenie, iż jest zatrudniony u innego zleceniodawcy. W treści pisma wskazano, iż o wszelkich zmianach dotyczących treści

powyższego oświadczenia uprzedzi Zleceniodawcę na piśmie nie później niż do dnia zawarcia kolejnej umowy. Pismem z dnia 18 października 2012 roku ZUS oddział R. Inspektorat w T. zawiadomił powoda o wszczęciu postępowania administracyjnego w przedmiocie ustalenia okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym M. L..

W toku postępowania administracyjnego ustalono, iż w okresie od 17.06.2004 roku do 20.06.2004 roku, od 15 lipca 2004 roku do 31.10.2004 roku, 1 listopada 2005 roku od 1.06.2007 roku do 1.01.2008 roku nie posiada innego tytułu do podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznym, natomiast od 2 stycznia 2008 roku był zatrudniony u innego płatnika składek z wynagrodzeniem niższym niż minimalne wynagrodzenie za pracę. Decyzją z dnia 13 listopada 2012 roku nr (...) -TY/AK, ZUS oddział R. Inspektorat w T. stwierdził, że M. L. jest osobą wykonującą umowę zlecenia u płatnika składek Spółdzielni Mieszkaniowej (...) i podlega:

1. obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu w okresie od dnia 17 czerwca 2004 roku do 20 czerwca 2004 roku, 15 lipca 2004 roku do 31 października 2004 roku, 1 listopada 2005 roku do 31 maja 2007 roku;
2. obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu w okresie od 21 czerwca 2004 roku do 14 lipca 2004 roku, 1 listopada 2004 do 31 października 2005 roku, 2 listopada 2005 do 31 maja 2007 .

dowód: decyzja k 27- 28

Wyrokiem z dnia 8 lipca 2013 roku (sygn. XIU 149/13) Sąd Okręgowy w Katowicach – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie powoda.

Powód dokonał korekty zgłoszenia okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnym.

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) zawarła w dniu 23.09.2013 roku umowę o dzieło z A. K.. Przedmiotem umowy było sporządzenie korekt składek ZUS za lata 2004,2005,2007,2008,2009 w związku z złożeniem przez M. L. niezgodnych z prawdą oświadczeń o osiągnięciu przychodów z innych źródeł. Wynagrodzenie z tytułu umowy o dzieło wynosiło 1400 zł brutto.

A. K. jest zatrudniona w spółdzielni Mieszkaniowej (...) na stanowisku specjalisty do spraw rozliczeń. Pracuje na tym stanowisku od 1992 roku. Do jej obowiązków należy między innymi wyliczenia wysokości składek ZUS. Rozliczała również składki pozwanego. Dawała mu do podpisania oświadczenia o ubezpieczeniu z innego tytułu.

Powód przelał do ZUS należne od umów zlecenia zawartych z pozwanym składki, a następnie

pismem z dnia 12 grudnia 2013 roku, oraz 25 marca 2014 roku wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty należności.

Pozwany nie prowadził nigdy działalności gospodarczej. Nie interesowały go kwestie związane z ubezpieczeniem społecznym. W tamtym okresie był przekonany iż składki emerytalno - rentowe są dobrowolne. Zarząd spółdzielni nie prosił go nigdy o opinie w sprawie składek. Kiedy składał oświadczenie to zawsze gdzieś był ubezpieczony. Pozwany nigdy nie żądał zaświadczeń o zgłoszeniu go do ubezpieczenia.

W tak ustalonym stanie faktycznym zważył Sąd Rejonowy, że roszczenie powódki jest częściowo zasadne.

Wskazał Sąd I instancji, że pozwany, po przedstawieniu szczegółowych wyliczeń przez powódkę, nie kwestionował kwot wpłaconych przez stronę powodową do ZUS. Nie podzielił także Sąd Rejonowy stanowiska pozwanego, iż strony łączyła faktycznie umowa o pracę.

W ocenie Sądu I instancji pozwany nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu w następujących okresach : od dnia 17 czerwca 2004 roku do 20 czerwca 2004 roku, 15 lipca 2004 roku do 31 października 2004 roku, 1 listopada 2005 roku do 31 maja 2007 roku oraz nie podlegał obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu w okresie od 21 czerwca 2004 roku do 14 lipca 2004 roku, 1 listopada 2004 do 31 października 2005 roku, 2 listopada 2005 do

31 maja 2007, gdyż w wyżej wymienionych okresach nie był ubezpieczony ani przez stronę powodową ani przez żaden inny podmiot, a o fakcie tym strona powodowa nie była zawiadomiona.

Przywołując dyspozycję art. 415 kc wskazał Sąd I instancji, że wina pozwanego w postaci zaniechania (niedbalstwa) została w postępowaniu wykazana. Pozwany nie dołożył należytej staranności jaka jest wymagana w danych okolicznościach w zakresie informowania powoda o zmianach w swoim ubezpieczeniu społecznych i zdrowotnym pomimo, iż był do tego zobowiązany, a o obowiązku tym wiedział chociażby z podpisanego oświadczenia lub powinien był wiedzieć.

Szkodą poniesioną przez powoda tą jest kwota :

- 4402,02 zł – stanowiąca łączną kwotę składek ZUS przypadającą na pracownika;
- 7985 zł tytułem odsetek od niezapłaconych składek na dzień 13 listopada 2013 roku;

Natomiast szkodą nie jest kwota 6092,07 zł – stanowiąca łączną kwotę składek ZUS przypadającą na pracodawcę. W przypadku zawiadomienia przez pozwanego o braku ubezpieczenia społecznego, po stronie powoda powstałby obowiązek zgłoszenia pozwanego do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego oraz odprowadzenia składek w takiej wysokości.

Nie jest również szkodą kwota 1690,36 zł tytułem zwrotu wydatków spółdzielni na wynagrodzenie z tytułu umowy o dzieło z dnia 13.11.2013 roku, za sporządzenie wyliczenia składek ZUS.

Dlatego też Sąd oddalił powództwo co do kwoty składek przypadających na pracodawcę, oraz kwoty wynikającej z umowy o dzieło – łącznie 7782,43 zł.

Pomiędzy powstaniem szkody a winą pozwanego zachodzi adekwatny związek przyczynowy.

Powód dochodzi swojego roszczenia z art. 415 kc, nie natomiast z bezpodstawnego wzbogacenia. Pozwany zatem nie może bronić się zarzutem, iż otrzymane wynagrodzenie przeznaczył na potrzeby życia codziennego i nie jest już wzbogacony.

Pozwany podniósł ponadto zarzut przedawnienia roszczenia w trybie art. 442 par 1 kc.

Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 12 grudnia 2012 roku. Strona powodowa dowiedziała się o szkodzie najwcześniej w dniu 8 lipca 2013 roku, w chwili oddalenia przez Sąd Okręgowy w Katowicach odwołania od decyzji ZUS. Tak więc został zachowany trzyletni okres od chwili dowiedzenia się o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Pozwany podniósł, iż upłynął dziesięcioletni termin od chwili zdarzenia wywołującego szkodę. Zarzut ten może dotyczyć jedynie składek za rok 2004. Jak wynika z zestawienia wpłaconych kwot, oraz przelewów do ZUS jest to kwota:

- za czerwiec 2004 – 217,82 zł, i 17,07 zł
- za lipiec 2004 roku – 737,66 zł i 58,48 zł
- za sierpień 2004 roku – 658,94 zł i 52,71 zł
- za wrzesień 2004 roku – 654,94 zł, 52,71 zł
- za październik 2004 roku 2267,42 zł i 181,07 zł.

Sąd wziął pod uwagę, iż od daty dowiedzenia się o szkodzie i jej wysokości powódka podejmowała działania mające na celu ugodowe zakończenie sporu z pozwanym. Próby ugodowego zakończenia sporu były podejmowane od grudnia

2013 roku, a więc przed upływem okresu przedawnienia. Dlatego też Sąd uznał, iż podnoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia jest niezgodny z zasadami współzycia społecznego i zarzutu tego nie uwzględnił.

O kosztach postępowania orzeczono na zasadzie art. 100 kpc.

Z wyżej wskazanym orzeczeniem nie zgodził się pozwany wywodząc apelację i zaskarżając wyrok w zakresie punktu 1 w części obejmującej kwotę 3.658,39 złotych. Skarżący zarzucił naruszenie art. 442¹ § 1 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 5 kc oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku w pkt 1 poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 8.728,63 złote z ustawowymi odsetkami od dnia 4 kwietnia 2014 roku oraz oddalenia powództwa w pozostałym zakresie. Nadto skarżący wniósł o rozstrzygnięcie o kosztach procesu za obie instancje, w tym zasądzenie od powódki kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych. Jako ewentualny zawarto w apelacji wnioski o uchylenie wyroku w pkt 1w części dotyczącej kwoty 3.658,39 złotych i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie i zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania odwoławczego wg norm przepisanych z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego. Nadto powódka wniosła o dopuszczenie dowodów z pisma do (...) w K. z dnia 20 marca 2014 roku i pisma (...) w K. z dnia 2 kwietnia 2014 roku na okoliczność podejmowanych prób ugodowego załatwienia sporu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na jej uwzględnienie.

Wskazania jednak wymaga, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił w sprawie stan faktyczny, wskazał fakty, które uznał za udowodnione oraz dowody na których się oparł. Z tak ustalonego stanu faktycznego wyprowadził Sąd I instancji prawidłowe wnioski, w przeważającej części trafnie także zastosował przepisy prawa. Prawidłowo wskazał w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia Sąd Rejonowy, że roszczenie dotyczące składek za 2004 rok uległo przedawnieniu, stosownie do treści art. 442¹§ 1 kc, wobec upływu dziesięcioletniego terminu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. W ocenie Sądu I instancji uwzględnienie zarzutu przedawnienia podniesionego przez pozwanego byłoby niezgodne z zasadami współzycia społecznego. Oceny tej Sąd Okręgowy nie podziela. Wskazania bowiem wymaga, że przedawnienie roszczenia jest przewidzianym przez ustawodawcę sposobem na przeciwdziałanie utrzymywaniu się w dłuższym czasie niepewności co do stanu prawnego i zezwała osobie, przeciwko której roszczenie jest kierowane, uchylić się od jego zaspokojenia bez konieczności dowodzenia jego ewentualnej bezzasadności. Skorzystanie przez stronę z możliwości powołania się na przedawnienie jest wykonywaniem przez nią przysługującego jej prawa, a uznanie tego za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego możliwe jest tylko w razie wystąpienia szczególnie wyjątkowych okoliczności. Skorzystanie przez dłużnika z przysługującego mu zarzutu przedawnienia co do zasady nie stanowi nadużycia prawa. Koniecznym jest wykazanie, iż w okolicznościach danej sprawy dłużnik czyni użytek ze swojego prawa w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego, przy jednoczesnym skonkretyzowaniu tych zasad. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy nie sposób dopatrzeć się owych szczególnie wyjątkowych okoliczności pozwalających na uznanie podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Także wyniki uzupełniającego postępowania dowodowego, które przeprowadzone zostało przed Sądem Okręgowym, nie wykazują by okoliczności takie zaistniały. Dla porządku jedynie wskazać także należy, że w postępowaniu przed Sądem I instancji strona powodowa nie podnosiła zarzutu nadużycia prawa i nie wskazywała na okoliczności, które niweczyłyby skutki zgłoszenia zarzutu przedawnienia. Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika, że powódka pismami z dnia 12 grudnia 2013 roku i 25 marca 2014 roku wezwała pozwanego do zapłaty dochodzonej pozwem kwoty. W odpowiedzi na pismo z dnia 12 grudnia 2014 roku pozwany jednoznacznie odmówił zapłaty żądanej kwoty. Równocześnie pismem z dnia 20 marca 2014 roku powódka zwróciła się do Okręgowej Izby Radców Prawnych w K. o pomoc w ugodowym rozwiązaniu konfliktu między stronami. Powyższe działania przedsiębrane przez powódkę przy równoczesnym jednoznacznym stanowisku

pozwanego nie pozwalają na założenie, że podniesienie przez pozwanego zarzutu przedawnienia stanowiło nadużycie prawa. Przede wszystkim pozwany jednoznacznie odnosił się do żądania powódki wskazując na jego bezzasadność, nie powoływał się na żadne okoliczności, które uzasadniałyby oczekiwanie przez powódkę spełnienia świadczenia przez pozwanego pomimo upływu terminu przedawnienia roszczenia. Nie bez znaczenia jest także okoliczność, iż powódka korzysta z obsługi fachowego pełnomocnika.

Reasumując powyższe – w ocenie Sądu Okręgowego – brak podstaw do przyjęcia, że uwzględnienie zarzutu przedawnienia podniesionego przez pozwanego stanowiłoby nadużycie prawa, co skutkowało musiło uwzględnieniem apelacji.

Dlatego zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym został zmieniony w ten sposób, że w miejsce kwoty 12.387,02 złote zasądzono od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8.728,63 złote. Konsekwencją zmiany orzeczenia w przedmiocie należności głównej była zmiana orzeczenia w przedmiocie kosztów postępowania przed Sądem I instancji, którymi obciążono powódkę w 57%, a pozwanego w 43%.

Rozstrzygnięcie powyższe uzasadnia dyspozycja art. 386 § 1 kpc. O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 98 kpc i § 6 pkt 3 w zw. z § 12 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Leszek Dąbek SSO Anna Hajda